

Aýal işgär gerek / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Aýal işgär gerek / satiriki hekaýa AÝAL IŞGÄR GEREK

Üç-dört ýüz ottagly ullakan jaýda ýazuwhanasy bolan bir tanşymyňka gidipdim. Otagda dört kişi bolup otyrdyk. Ep-esli wagt oturamsoň «Indi men gaýdaýyn» diýip, turmakçy bolanymdan, dostum:

– Nirä howlugýaň? Oturubersene – diýdi.

Oturan beýleki iki myhmanam möhüm işleriniň bardygyny aýdyp, turjak bolsalarım tanşym olary-da goýbermän zor bilen saklap durdy. Edil şol wagtam gapy kakylsy. Tanşym:

– Geliň, giriberiň – diýip gygyrdu.

Içerik bir aýal girdi. Dördümüz dört ýerden demimizi alman, oña aňňalyp galdyk. Hamana, adam birden sowuk suwa düşende «Hiýhh» edip saçyndan tä syrtynyň düýbüne çenli jümsülläp gidişi ýaly, bizem gelen aýaly görüp endam-janymyz gagşap gitdi. Bir otagyň içinde oturan dört sany ýaş nemes ofiserini göz öňüne getiriň. Birdenem gapy açylyp, içeri nemes marşaly girýärmişin, onsoň ýaňky dört ofiser hasyr-husyr ýerlerinden turup, dim-dik bolarlar. Gelen aýaly görüp, bizem edil şolar ýaly bolduk. Aýak üstünde sömeliп durşumya dördimiz birden:

– Näme hyzmat, hanym?!. – diýip, mysapyrlyk bilen aýalyň üstüne abanyşdyk.

– Aýdyberiň, hanym...

– Kyn görmeseňiz, şu taýda oturaýyň...

– Bärik geläyiň, bäri has oňaýlyrakdyr, hanym...

Dördümüzem aýaly öz gapdalymyzda oturtmak üçin bir wagtyň özünde ýüpüň üstünde ýöräp barýan darbaza döndük. Aýalam mürähede mähetdel göziýyrttygyň biri eken.

– Men şujagaz ýerde oturaýyn-la gowsy, hiç kimiň göwni galmasyn... – diýen bolup, diwana däl-de, stoluň ýanyndaky oturgyja çökdi. Ol oturanda aýagynyň birini galdyryp, beýleki

aýagynyň üstüne atdy welin, gyjyrt edip açylyp, galgap giden eteginden ýüzümize bimar ediji ys urdy. Dördimiz dört ýerden otagyň ähli howasyny bir demde sorup, kükregimizi dolduraýjak bolduk.

Ýogsa-da, bu aýal kimkä? nirde otlap-suwláp ýören janawar, Niräň adamy, kimiň adamy? Bizden näme isláp geldi? Bu barada hiç birimiz hiç zat bilemzokdyk. Ýazuwhananyň eýesi bolan tanşym oña:

– Näme hyzmat bolsa, aýdyp oturyň, hormatly hanym? – diýip ýüzlendi. – Çaýmy, gazly suwmy, limonadmy, kofemi? Näme içjek? Oturanlardan biri derrew çilim gutusyny uzatdy:

– Alyp oturyň, gadyrdan...

Iki otluçop, bir çakmak bir wagtyň özünde uzadylsy.

Ýazuwhananyň eýesi oturanlaryň birine:

– İşim bar diýen ýalydyň-la, Sabry... – diýdi. Sabry bolsa:

– Yo-ýok... O diýenem möhüm iş däldi-le işim... Gitmesemem bor – diýip, sagadyna seretdi.

Tanşym bu gezek maňa seredip:

– Wiý, ýogsa-da, Hasan jan, duşuşyga gjä galaýma – diýdi. Men oña:

– Ertir gitsemem bor-la – diýdim.

Aýal çilimden sorup tüsseden dolduran owurdyny tanşymyň ýüzüne üfläp boşadýardy, tanşym bolsap ol üfledik saýy «Ohhh» edip:

– Baş üstüne, näme hyzmat bolsa aýdybermeli? – diýip, ýarymsaklyk edýärdi.

– Estapyrylla... Býuroñyzda işlemäge aýal işgär gözleýän ekeniňiz.

Tanşymyň aýal işgär gözleme pikiri ýokdy. Ol dem salymlyk aňka-taňkalykdan soň:

– Hä, hä... hawa, dogry... Gözleýäs... Has dogrusy, gözleýän – diýdi.

Beýleki oturanam:

– Menem gözleýän – diýip, orta sokuldy. – Edil siziň ýaly aýal bolsa jüpüne düşjek-dä!

Men dessine oña wizit kartoçkamy uzatdy:

– Biziň ýazuwhanamyza-da aýlanyp gidiň, hormatly hanym, aýal işgäre mätäçlik çekýän.

Aýaly elinden gaçyryp barýan ýaly, ýazuwhananyň eýesi:

– Ylaýyk wagtynda geldiňiz-da, hanym – diýip sugsurdy. – Bir kömekçi alaýsam diýip durdym.

Aýal bolsa monça bolup mys-mys gülýärdi.

– Öň bir ýerde işläpmidiňiz?

Aýal:

– Hawa – diýip jogap berdi. Zähmet depderçämem bolmaly.

Ol ilki sumkasyny dören boldy. Zähmet depderçäni sumkasynadan tapmangoň, elini etegine urdy. Soň göwüsleriniň arasyна elini sokdy.

– Zähmet depderçäm şu ýerde bolmalydy welin, almak ýatdan çykypdyr.

Tanşymyň iki gözü aýalyň ýalaňaç göwsündedi.

– Ýak-heý, sizem-ä, zähmet depderçäniň geregi ýok ahyryn... Hemme zat anyk. Ukybyñyz yüz-gözüňizden bildirip dur. Bilimiňiz nähili?

– Bilimimmi? Diplomym ýanymda...

Aýal ýene sumkasyny dörüp başlady. Soň ýene-de elini göwsuniň arasyна sokdy. Ol ýerdenem tapmangoň, etegini çekdi-de, jorabynyň içine seretdi.

– Allah-allah... Diplommyň şu ýerlere bir ýere atan ýalakdym...

– Azar edinmäň, hanym, hiç azar edinmäň o zatlary. Men ony ýöne dile geldi – bile geldi diýlenini edip, ýöne soraýdym. Görüşinden, ýokary bilimlär meňzeýäňiz...

Oturanylaryň biri öňe sokjardy:

– Hormatly hanym, hernäçe kiçigöwünlilik görkezseňizem, biz adamyň ýüzüne seredende, onuň nätüýslidigini aňşyrýas. Tüweleme göz degmesin, siziň ýokary bilimlidigiňiz bolşuňyzdan belli.

– Ýok-la, ýokary bilimim ýok. Okap ýörkäm taşladym.

– Zyýany ýok, barybir ýokary bilimli hasap. Bilim diýlen zat diplom bilen ölçenmeýär. Bagışlaň welin, biz ençeme diplomly eşekleri tanaýas. Adam diýeniň siz ýaly öz-özünü ýetişdirmeli. Asyl maksat hem şo-da, hormatly hanym.

– Näçe tölejek?

Ýazuwhananyň eýesi näçe tölände ony hoşal edip bilerinkä diýip pikirlenip bolýança, oturanlaryň biri:

– Men üç ýüz tölejek – diýdi.

Men tasdan «Çüşş!» diýip gygyrýardym. Hernä özümi saklap:

– Az bolýa – diýdim. – Az, beter az. Men hormatly hanyma eger meniň teklibimi kabul etse, aýda dört ýuzem tölärin.

Aslynda men bu ýazuwhana tanşymdan ýüz lira karz almak üçin gelipdim. Üçünji oturan hezil edip güldi:

– Ynsabyñyz barmy siziň, ynsabyñyz... Ilki töweregiňe seret, soň baha kes.

– Janym, eger bu dört ýüz diýyän bolsa, mende her ýyl daşyndan dört aýlyk möçberinde goşmaça sylagy hem bar. Niçik görýäň? Şeýle-de her alty aýdan bir aý dynç alyş rugsady-da bar. Niçik görýäň, hormatly hanym?

Aýal ýerinden bir gozgandy welin, öñem bir gapdaly dilik etegi uýlugyna çenli açyldy. Men öwwelip galşyma:

– Menden baş ýüz!.. diýip gygyrdym.

Düýn baş ýüz lira karz soramda «Walla kessin, ýeke köpük pulum ýok!» diýip, ant içip awy ýalan tanşym gapjygyny çykaryp, içindäki bar puly aýala uzatdy:

– Haýış edýän, häzirlikçe şulary awans hökmünde kabul ediň. Soňuny soň ýetiribereris.

Aýal ussatlyk bilen ýene bir gezek oturan ýerinden gozganjyrady. Ol her gozgananda ýubkasynyň etegi biraz açylyp, demimizi kesýärdi. Aýal:

– Näme işlemelidigimi bilmän awans alyp bilmerin – diýdi.

Bar mesele şondan soň ýuze çykdy. Ýazuwhananyň eýesi oña sowal berdi:

– Daktiloskoplygy oñararmyň?

– Bilmedim-dä...

– Zyýany ýok. Bilmeseňizem bolýar, hanym... Ýeri, kätipligi oñararmyň?

Edil şo wagtam maňa nätanyş biri gapydan girdi. Ol aýaly gören badyna:

– Men muny öñ bir ýerde görenime meñzedýän. Ýalňışmasam, men muny tanaýan bolmaly – diýip gygyrdy.

Aýal:

– Tanaýaňyz – diýdi. – Hemmäňiz tanaýaňyz...

Men aýala içgin-içgin seretdim. Hakykatdanam ol öñ gören

ýüzüme meñzäp dur. Men:

– Meniňem-ä gözüme tanyş görünýär – diýip hümürdedim.

Aýal hahahaýlap güldi. Emma indi onuň sesi ýognalyp başlady.

– Eýse siz meni tanamadyňyzmy?

Ol ilki gursagyna dakan ýasama göwsi çykaryp, stoluň üstünde goýdy. Soňra kellesindäki parigi çykardy.

Daş edewersin! Bu Jemil bolsa näme?!

Jemil ýüz-gözüne çalan kosmetiki reňklerini süpürişdirip durşuna:

– Bigaýratlar! – diýip gygyrdy. – Şu ýazuwhananyň işiginden ilki gelenimde maňa on lira karz berip bilmediňiz, günüñize ýanaýyn siziň...

– Diýseň degişgen adam ekeniň-aý...

– Nämäň degişgenligi? Birnäçe aýlap iş tapman entäp ýörün. Nirä barsam «Siz bize salgyňzy goýup gidiň, biz soň gerek bolsaňyz habarlaşaýarys» diýen bolýarlar. Gojaman Stambulda salgymy berip gaýtmadyk ýerim ýokdur. Gazetlerdäki bildirişlere seredip görýän: «Bir aýal işgär gerek, bir aýal işgär gerek...» Hiç kime erkek işgär gerek däl.

Ýankı oturanlaryň biri ýazuwhananyň eýesine:

– Meniň gyssagly işim bar, rugsat berseň turaýyn – diýdi.

– Otursana dost, nirä barýaň. Gider ýörersiň-dä, gyssanmasana.

Jemil sözünü dowam etdirdi:

– Soň görüp otursam, işler hiç oňuna gidiberenok. Şoň üçin «gel, şu aýal sypatyna giribem göreýin-le» diýdim.

– Ýeri onsoň iş tapdyňmy?

– İş gözleýän barmy? Nire göwnüme ýarasa, şol gapyny kakýan. Häzire çenli «bize işgär gerek däl» diýen bir adamam çykmady.

Men ýerimden galды we oturanlara:

– Biri bilen görüşmelidim. Sag-aman oturyň onda – diýdim-de, gapa ýoneldim. Çykyp barýarkam, Jemiliň:

– Indi aňsat ýoluny tapdyň, ýone päki köp gidýär – diýenini eşitdim. – Her gün iki gezek endamynyň gylyny boýdan-başa syrýan. Günde on-on baş päki dagy gidýär. Serediň, häzir men şu ýerde ýarym sagat oturdym. Aýagyň gyllary ösüp gitdi. – Ol sumkasыndan päki çykardy. – Rugsat berseňiz, duran ýerimde ýene bir syrynp alaýyn-la. Satırıki hekáýalar